

Tuindorp Vreewijk

over 100 jaar

Tuindorp Vreewijk over 100 jaar

**Idee en samenstelling: Marijke Springeling
Corrie Vulto**

**Een uitgave van: Stichting Groen en Duurzaam Doen
Een eigenzinnige kijk op een eigenwijze wijk**

Inhoudopgave

Voorwoord	5
Inleiding	7
1. Bewoners	9
2. Wonen in Tuindorp Vreewijk	11
3. Tuinen, binnentuinen en openbaar groen	13
4. Energievoorziening	15
5. Milieu	17
6. Concrete aanbevelingen voor nu en later	19
Geraadpleegde bronnen	21
Colofon	23

“Zoo moge hier een Tuinstad verrijzen waarin een meer harmonisch leven voor den stedeling mogelijk wordt”.

In 1918 sprak Karel van der Mandele deze wens uit voor de toekomst in zijn toespraak bij de officiële opening van Tuindorp Vreewijk.

Voorwoord

Voor u ligt het boekje *Tuindorp Vreewijk over 100 jaar*.

In het kader van het honderdjarig bestaan van Tuindorp Vreewijk zien wij een mooie aanleiding om het onderstaande citaat van Karel van der Mandele als uitgangspunt te nemen voor het in kaart brengen van de actuele stand van zaken in Tuindorp Vreewijk op sociaal-maatschappelijk, ecologisch en economisch gebied.

“Zoo moge hier een Tuinstad verrijzen waarin een meer harmonisch leven voor den stedeling mogelijk wordt”.

Bijna honderd jaar later zien wij, naast de mooie foto's en verhalen in recente publicaties, ook de onvolmaakte, vervelozende en verwaarloosde kant wanneer we in Tuindorp Vreewijk rondwandelen. We zijn ervan overtuigd dat dit met het oog op de toekomst verbeterd kan worden. Door doelgerichte samenwerking tussen bewoners, betrokken instanties, uitvoerders en de gemeentelijke en landelijke politiek blijft een harmonisch leven voor de stedeling in Tuindorp Vreewijk mogelijk.

Voor de samenstelling van dit boekje hebben wij daarom een aantal bewoners benaderd en hen gevraagd een visie te geven op Tuindorp Vreewijk over honderd jaar. Daarnaast hebben deskundigen op het gebied van milieu, duurzaamheid en sociaal woonbeleid een mogelijk toekomstperspectief geschetst. Een harmonische woonomgeving in Tuindorp Vreewijk kan door inzet van technologische ontwikkelingen en sociaal-maatschappelijke betrokkenheid gerealiseerd worden.

Wanneer u na het lezen van dit boekje geïnspireerd bent om van Tuindorp Vreewijk een duurzame woonomgeving te maken nodigen wij u uit om de eerste stap naar die toekomst te zetten.

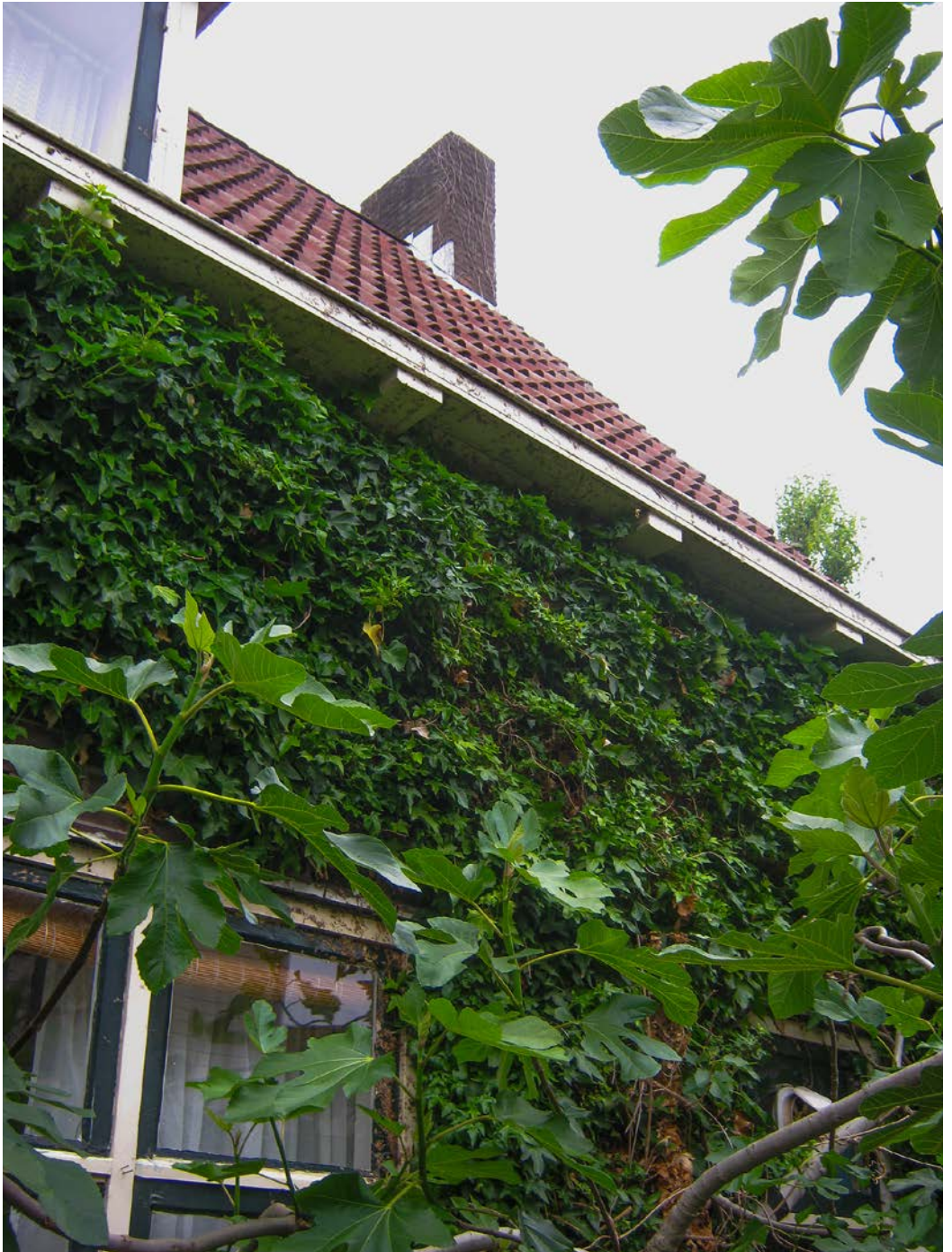
Inleiding

Voor het samenstellen van de inhoud en de indeling op onderwerpen hebben wij ons laten inspireren door de ideeën van de Duitse architect Thomas Rau. Volgens zijn visie op duurzaam wonen en leven zou het bezit van producten vervangen moeten worden door uitsluitend het gebruik ervan. In de praktijk betekent dit dat je geen lamp koopt maar het licht dat de lamp je geeft. De producent behoudt daarmee de verantwoordelijkheid voor het product en dus ook voor de levensduur en het recycle proces. Op die manier wordt een gesloten systeem van produceren en consumeren gecreëerd waarbij de zorg voor elkaar en voor het milieu binnen de wijk wordt bevorderd.

Bij elk onderwerp wordt de inhoud van de bijdragen gekoppeld aan de vraag in hoeverre de aangedragen ideeën voor de toekomst invloed hebben op het realiseren van een harmonische samenleving voor de stedeling in de wijk.

Bij elk onderwerp illustreert de foto de huidige situatie. De bijbehorende tekst schetst een toekomstbeeld waarin transitie naar duurzaamheid én behoud van het bijzondere stedenbouwkundig karakter van de wijk centraal staat.

In het afsluitende hoofdstuk geven wij een aantal concrete aanbevelingen om het heft in eigen handen te nemen en met elkaar op weg te gaan naar Tuindorp Vreewijk over honderd jaar in 2116.

1. Bewoners

Wie wonen er?

In Tuindorp Vreewijk wonen mensen uit verschillende lagen van de samenleving. Jong en oud uit verschillende culturen en uiteenlopende achtergronden wonen met, en naast elkaar. Het zou ertoe kunnen leiden dat er een groep mensen ontstaat met een nieuwe huidskleur.

Op welke manier leven mensen samen in de wijk?

Er zijn meer onderlinge sociale contacten omdat mensen tijd voor elkaar maken. De technologie zal de relatie tot arbeid ingrijpend doen veranderen waardoor er meer vrije tijd is. Naast contacten via social media met verre vrienden en familie wordt een goede onderlinge verstandhouding in de wijk steeds belangrijker. Er is sprake van een spanningsveld tussen oog hebben voor elkaar en behoud van privacy. Maar voor het nastreven van idealen zoals een fijne woonomgeving hebben bewoners elkaar nodig.

Welke middelen worden ingezet voor het sociale en economische verkeer?

Bewoners maken gebruik van sociale media. Robots nemen steeds vaker menselijke handelingen over. In de mantelzorg worden robots ingezet voor huishoudelijke hulp. Voor diensten en producten wordt een ruilsysteem ingevoerd. Gezamenlijk gebruik in plaats van privébezit wordt de norm.

Vanuit welke visie geven mensen vorm aan hun leefomgeving ?

Mensen beseffen wat het is om mens te zijn. Mens-zijn is lotsverbondenheid. Als mens ben je er om de aarde leefbaar te houden voor de huidige en volgende generaties.

Welke invloed heeft dit op het realiseren van een harmonische samenleving?

Tuindorp Vreewijk is een wijk die zich aanpast en kan anticiperen op een veranderende wereld. In de toekomstige samenleving komt de mens weer centraal te staan. Organisaties en instanties zijn eerst en vooral dienstbaar aan de bewoners. Tuindorp Vreewijk heeft zijn dorps karakter binnen een grootstedelijke samenleving behouden.

2. Wonen in Tuindorp Vreewijk

Hoe ziet de wijk eruit?

Alle heggen zijn in ere hersteld en worden uitstekend onderhouden door op afstand bestuurbare robots. Alle woningen zijn goed onderhouden en energieneutraal.

Tuindorp Vreewijk blijft zich onderscheiden door een grote diversiteit aan woningen. Naast gezinswoningen zijn er mogelijkheden voor woongroepen.

Hoe wordt Tuindorp Vreewijk als woonomgeving gewaardeerd?

Tuindorp Vreewijk behoudt de status Beschermd Stadsgezicht.

Tuindorp Vreewijk blijft zeer geliefd om zijn kleinschaligheid, menselijke maat, stedenbouwkundige opzet en het vele openbaar groen, de singels en de rust.

Welke sociaalgeografische veranderingen zijn er?

Tuindorp Vreewijk gaat Zeewijk heten omdat het door klimaatverandering dichterbij de zee ligt. Tuindorp Vreewijk loopt voorop in het aanbod van compacte, verplaatsbare en duurzame woningen. Mogelijk bestaat Tuindorp Vreewijk niet meer in de huidige vorm over honderd jaar.

Hoe wordt de wijk beheerd?

De woningbouwcorporatie maakt plaats voor de Coöperatie Tuindorp Vreewijk.

Welke lokale voorzieningen zijn er?

De winkelpanden worden gebruikt voor kleinschalige initiatieven om producten te ruilen of gereedschap te lenen. Ophaalpunten voor vanuit huis bestelde boodschappen zijn ook in winkelpanden gevestigd.

Welke invloed heeft dit op het realiseren van een harmonische samenleving?

Kleinschaligheid en sociale betrokkenheid bevorderen de autonomie en de verantwoordelijkheid voor elkaar en de fysieke woonomgeving.

3. Tuinen, binnentuinen en openbaar groen

Hoe worden privétuinen ingericht?

Privétuinen zullen er blijven. Sommige bewoners richten hun tuinen in als terrassen voor gemeenschappelijk gebruik; anderen hebben alleen een privéterras. Deze kunnen omzoomd zijn door openbaar groen met heggen, water of bomen. Een aantal privétuinen zijn in gebruik als gemeenschappelijke moestuinen.

Wat gebeurt er met de binnenterreinen?

Groene binnenterreinen zoals tussen de Langegeer en de Dreef zijn ingericht met laagblijvende fruitbomen en bessenstruiken. Er zijn waterpartijen en speelplekken voor kinderen. Er kan het gehele jaar door worden gerecreërd en daarnaast is kamperen mogelijk in de zomermaanden.

Hoe ziet het openbaar groen in de straten en op pleinen eruit?

Er is een doorlopend lint van bomen met daarnaast een grote diversiteit aan beplanting rondom straten en pleinen.

Wie draagt zorg voor het onderhoud van binnenterreinen en openbaar groen?

Bewoners bedenken gezamenlijk hoe het openbaar groen wordt ingericht en zorgen voor het onderhoud. Zij worden daarbij ondersteund door deskundigen. Nieuwe technieken zorgen voor makkelijk en tijdbesparend groenonderhoud.

Welke invloed heeft dit op het realiseren van een harmonische samenleving?

Het inzetten van openbaar groen voor het bevorderen van zelfvoorziening op het gebied van recreatie, kleinschalige tuinbouw en een gezonde leefstijl heeft een positieve uitwerking op de individuele mens en de gemeenschap als geheel.

4. Energievoorziening

Welke partijen spelen een rol bij de transitie in de energievoorziening?

De pioniers op het gebied van duurzame energievoorziening zijn verenigd in een samenwerkingsverband. Het inzetten van duurzame en schone energie heeft daardoor een grote ontwikkeling doorgemaakt en het gebruik van fossiele brandstoffen behoort tot het verleden. Alle energiegebruik is CO₂-vrij.

Welke energiebronnen worden ingezet?

De woningen, winkels en openbare gebouwen zijn energieneutraal doordat deze naast energieverbruik ook zelf energie opwekken en leveren. In Tuindorp Vreewijk is dit gerealiseerd door zonne-energie. Zonnepanelen zijn geïntegreerd in dakpannen. Andere energiebronnen die ingezet worden zijn windenergie, aardwarmte, energie uit biogassen zoals ontlasting en urine van mens en dier, en energie uit de warmwatervoorziening. Nieuwe mogelijkheden voor energie opwekken dienen zich aan. De atmosfeer en de motoriek van mens en dier zijn een bron voor energievoorziening. Ook de stroming van water en het ritme van eb en vloed kunnen energie opwekken.

Hoe efficiënt wordt energie gebruikt?

Duurzame productie en hergebruik is de standaard volgens het principe cradle to cradle. Door lokale productie en distributie van goederen en landbouwproducten wordt energieverbruik beperkt. Besparing op het gebied van de drinkwatervoorziening vindt plaats door de opvang van hemelwater voor algemeen huishoudelijk gebruik. Watervoorzieningssystemen zijn aangepast om hemelwater te gebruiken voor toilet, douche en (af)wasmachine.

Welke invloed heeft dit op het realiseren van een harmonische samenleving?

Bewustzijn van klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor toekomstige generaties leidt door gezamenlijke verantwoordelijkheid tot kosten besparing en onafhankelijkheid van de nutsvoorzieningen. Individuele huishoudens zijn energieverbruikers en tegelijk energieproducent en leverancier aan derden.

5. Milieu

Wat gebeurt er met de verwerking van huishoudelijk afval?

Afval bestaat niet meer. De afvalscheiding is geoptimaliseerd waardoor al het afval gerecycled wordt. De belasting voor het milieu is daardoor tot het minimum beperkt.

Hoe draagt de productie van goederen daaraan bij?

Alle producten hebben een lange levensduur. Wanneer een product vervangen moet worden zijn alle onderdelen herbruikbaar. Het verpakkingsmateriaal van producten is volledig afbreekbaar.

Hoe is het openbaar vervoer georganiseerd?

Het delen van auto's, gebruik van stadsfietsen en openbaar vervoer zijn samengebracht in één organisatie. Zelfrijdende auto's en bussen rijden op brandstof die geen uitstoot van CO₂ meer geeft. Lokaal vervoer binnen de wijk met een kabelbaan in de lucht is een aantrekkelijk en milieuvriendelijk alternatief. De kabelbaan wordt aangedreven met behulp van alternatieve energiebronnen in de wijk.

Welke invloed heeft dit op het realiseren van een harmonische samenleving?

Particulier autobezit is niet meer noodzakelijk door een uitgekiende organisatie van openbaar vervoer. Minder auto's op straat zorgt voor een verkeersveilige wijk en meer speelruimte. Gemeenschappelijke afvalcontainers hebben plaatsgemaakt voor openbaar groen. Energieneutrale woningen in de wijk leveren de energie voor de aandrijving van de kabelbaan.

6. Concrete aanbevelingen voor nu en later

In de voorgaande hoofdstukken zijn verschillende visies voor een duurzame en harmonische toekomst in Tuindorp Vreewijk beschreven. Onder het motto 'van droom naar daad' geven wij ter afsluiting een aantal concrete aanbevelingen met verwijzingen naar websites van gerealiseerde initiatieven elders.

Openbaar groen en binnentuinen

Het aanleggen en gezamenlijk onderhouden van een gemeenschappelijke boomgaard, bessenstruiken, kruidentuin en natuurlijke kinderspeeltuinen.

<http://buurtbongerdbraamkamp.blogspot.nl>

<http://www.speeldernis.nl>

Het aanleggen en gezamenlijk onderhouden van een groene omgeving die een diversiteit aan vogels, bijen, vlinders en andere nuttige insecten aantrekt.

<http://www.zutphenbijenstad.nl>

Het verminderen van de verstening in de wijk door middel van het bevorderen van sociale en groene activiteiten voor en door buurtbewoners.

<http://www.buurtbruist.nl>

Bewoners, milieu en veiligheid

Het bevorderen van de harmonie, gezondheid en veiligheid in de wijk door middel van kleinschalige stadslandbouw projecten.

<http://theoptimist.nl/de-10-voordelen-van-gemeenschappelijke-tuinen/>

Wonen in Tuindorp Vreewijk, Milieu

Het duurzaam gebruik maken van spullen en het bevorderen van de sociale cohesie in de wijk door het ruilen, weggeven en gemeenschappelijk gebruik van goederen te stimuleren.

Dit kan gerealiseerd worden door een weggeefwinkel en een stadswerkplaats in de wijk te vestigen, waar bewoners zelf hun meubels, kleding en elektrische apparaten maken of repareren.

<http://weggeefwinkels.nl>

<http://www.stadswerkplaats-culemborg.nl>

Geraadpleegde bronnen

Programma Tegenlicht, Thomas Rau, 8 november 2015

<http://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2015-2016/einde-van-bezit.html>

De duurzame investeringen van woningcorporatie Eigen Haard

<https://www.eigenhaard.nl>

Informatie over groene en duurzame zaken

Waiste www.awkwardduckling.nl

Oase, tijdschrift over natuurlijk tuinieren, heemtuinbeheer en speelnatuur

<http://www.stichtingoase.nl>

Informatie over technologische innovaties op het gebied van duurzaamheid

T.U. Delft, www.tudelft.nl

Duurzame mobiele telefoon voor bedrijven en organisaties

<https://www.fairphone.com/nl/>

Informatie over duurzame energie opwekken

www.energievergelijken.nl/blog/zelf-duurzame-energie-opwekken-o-toilet-gaan

Colofon

Tuindorp Vreewijk over 100 jaar is uitgegeven door Stichting Groen en Duurzaam Doen, ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van Tuindorp Vreewijk in 2016.

De presentatie van dit boekje vond plaats in de museumwoning Vreewijk aan de Lede 40, op 16 December 2016.

Idee en samenstelling: Marijke Springeling, Corrie Vulto

Redactie: Yvette Maltha

Vormgeving: Michel Agterberg

Drukwerk: iDrukker, Rotterdam

Oplage: 100

De uitgave van dit boekje werd mede mogelijk gemaakt door bijdragen van particulieren en het Rotterdams Milieucentrum

<http://www.milieucentrum.rotterdam.nl>

Digitale publicaties worden in de toekomst de norm. Het boekje is daarom ook te downloaden via de volgende websites:

<http://www.museumvreewijk.nl>

leeszaalvreewijk.nl

Luchtfietserij of realiteit?

Stichting Groen en Duurzaam Doen

Een eigenzinnige kijk op een eigenwijze wijk